

Milan Rúfus

Z poetiky

(text je povinný pre dievčatá aj chlapcov)

Nerozosvieti hľadajúce tváre
bludička slepých zážehov.

Ak to, čo hovorím,
je Vám už hodne staré –
viete snáď niečo nového?

Len slová. Slová. To je málo.
Ďaleké ešte od brehov
hlaholia slová svoje haló.

Kiež by ich nebo požehnalo
plnosťou starých príbehov.

Milan Rúfus

Vek rozumu

(text je povinný pre dievčatá aj chlapcov)

Stále sa bojím rozumu,
keď ticho radí: udri!

Prenikavý a presný je.
A nič sa pred ním neskryje.

Ibaže nie je múdry.

Až rozum ľudí prerastie,
zlo s nimi pôjde ďalej.

Budú zlo, na ich nešťastie,
konať tak dokonale,
že neposkytne nádeji
jedinú jeho chybu.

Svet, ktorý trvá na deji,
ostane bez pohybu.

Veronika Šikulová

Dora Ivanovna zmaturovala

(text je povinný pre dievčatá)

Ešte včera som takmer odpadla, keď mi babička pošuškala, že naša Agáta, teda moja sestra, bude mať bábätko! Znovu ma predbehla! Aj frajera si našla skôr, aj bábätko bude mať skôr, aj sa skôr vydá... Bude mať bábätko! Naša mama okamžite prestala fajčiť, príde bábätko, aby mu u nás všetko voňalo. A doma začali všelijaké bábätkovské posuny a presuny, nielen nábytku, rovno miestností.

A skončí Aga vôbec s tým bábätkom školu?

„Neskončí,“ šepkala babička medzi pátričkami ruženca a modlila sa, aby to maličké prišlo na svet zdravé a celé a naše.

„Čo by neskončila, skončí ako každá druhá,“ smial sa tato.

A potom bola svadba. A mama s babkou, že: „Preboha, Veronika, daj si niečo urobiť s tými troma vlasmi čo máš na hlave!“ A tak som šla ku kaderničke v Bratislave.

„Na chlapca, na vrabca, tuto takto a tuto nie!“

A tá kadernička, že: „Máme takýto balzam, vlasy po ňom budete mať ako bratranec It z Adamsovcov a ešte takéto tužidlo, po ňom tiež.“

„To by mi mohlo stačiť. Beriem, len ma prosím ostrihajte, zajtra idem na svadbu, musím vyzerieť k svetu.“

Bratranec It sa nekonal, naopak, vyzerala som ako po týfuse, tu krátke, tam dlhé...

„Tu v Bratislave sa to takto nosí.“

No, a tak som ju poprosila, či by si nemohla vziať mašinku a trochu mi to aspoň vzadu skrátiť, lebo v Modre a ani v Bernolákove, odkiaľ je moja babička, sa teda takéto ohavný účes nenesú.

Tak si tú mašinku vzala, vrndžala mi vzadu po krku aj okolo uší a ako mi tak fajn masírovala zátylok, hovorím: „Viete čo, vezmite to tou mašinkou po celej mojej bláznivej hlave. Taký účes sa síce nenesú nikde, ale ja to ustojím.“

Medzitým sa v našom dome začali zhromažďovať svadobní hostia. Mama bola samý úslužný úsmev, samé Veronika sem a tam, podaj a prines...

Na scénu prichádza nevesta, dostane taký záchvat smiechu, že ju musia posadiť do kresla. A potom so zvláštne milým a nežným úsmevom aj mama.

„Veronika, tuším si sa dala ostrihať.“

„Tebe sa to páči, maminka?“

„Samozrejme, ale poď na chvíľu do kúpeľne, potrebujem sa s tebou o niečom poradiť.“

Vošli sme do kúpeľne, zatvorila som dvere a bažiaci po tajomstvách a klebetách ako každá žena, zavadila som o čísi dáždňik, ktorý visel na dverách medzi uterákmi. Zodvihla ho mama a ja som v tej kúpeľni dostala svoju poslednú bitku. Zmlátila ma tým dáždňikom, plačúc, že toto som jej urobila naschvál. Bila ma, triasla so mnou a ja som revala tiež, lebo som sa videla...

S kúpeľne sme vyšli obe s úsmevom, lebo ženy, keď treba, sú majsterky pretvácky. Tety a strýčkovia na mňa vypleštili oči a mama zrazu, že sa jej to páči, že je to praktické.

„To je,“ dodala babička, ktorá určite počúvala za dverami kúpeľne.

Na svadbu aj účes sa čoskoro zabudlo. Mama aj babka by vylepila každému, kto by len zapochyboval, či mi onen účes sekne. Odrazu som bola frajerka, Parížanka, čo nikdy nebola v Paríži.

Jozef Gombár

Hugo Karas

(text je povinný pre chlapcov)

Zdravím. Volám sa Hugo Karas. Viem, je to mimoriadne blbé meno, ale ja za to nemôžem. Na mňa sa za to neďívajte. Vlastne je to viac ako blbé, ono je celkom choré. Mama s tatom za to môžu, buď im hnedozem ľahká.

Chalani sa mi v škole posmievali „smradľavý karas“. Ale mne to nevadilo, bol som odolný. Posmievali sa mi tiež „nosáč bachratý“. Voči tomu som vždy odolný nebol. Vysypal som im za to tašky do kontajnerov tesne pred tým, ako chodili smetiari. Až kým ma otec nenaučil, aby som im na to povedal „podľa nosa spoznáš kosa“. To som im vždy hovoril, len som nevedel, čo je to kos.

Preto som raz prišiel za otcom a spýtal sa ho:

„Oco, čo je to kos?“

„Aký kos? Čo ti šibe? Vždy som hovoril, že to decko nie je normálne. Opýtaj sa mamy, to je Vasilisa Premúdra.“

„Mama, čo je to kos?“

„Kos... Kos... Nevie, synáčik. Utri si mliečko z čela a opýtaj sa dedka Vševedka.“

„Dedko Vševedko, čo je to, prosím ťa, kos?“

„Kos? To som v živote nepočul. Viem čo je to kosa, viem čo je kokos, ale čo je kos? A načo to chceš vedieť?“

„Len tak.“

„Jáááj, len tak. Tak to ti môže byť jedno. Radšej mi napchaj fajku.“

Dedko bol najfasáckejší človek na svete. Na čele mal ľudové vrásky múdrosti. Napchával som mu fajku a on sa záhadne usmieval, ako indiánsky náčelník, ktorý rozumie reči času. Bol dobrý a starý. A ešte k tomu aj chorý.

„Keď sa ráno zobudíš, už tu nebudem, synak.“

„A kam ideš?“

„Idem navždy.“

„Navždy? Kam?“

„Neviem kam, viem len, že navždy. Keby som vedel kam, dal by som ti telefónne číslo. Mohol by si mi volať. Ale neboj, niečo vymyslíme. Keby náhodou zajtra mama s otcom plakali, ako ty keď si bol malý a hladný, tak zhasni svetlo, aby si na nich nevidel. Nech plačú potme.“

„A to už naozaj nikdy neprídeš?“

„Nikdy.“

„Máš smutné oči, dedko Vševedko.“

„Smutný život, smutné oči, synak.“

„Povedz mi ešte „Synak“ dedko.“

Dedko ma mocne objal a ešte raz mi povedal:

„Synak.“

Dedkovo „Synak“ a mocný stisk bolo posledné, čo mi po ňom zostalo. Svoju fajku si odniesol navždy. Na druhý deň ráno som sa zobudil a dedko Vševedko ležal

nehybný a krásne vystretý na posteli, okolo neho bolo veľa ľudí a sviečok. Všetci šepkali nejaké divné slová a potichu plakali. Najviac mama s otcom, akoby boli malí a hladní. Chvíľu som sa na nich pozeral a potom som zhasol svetlo.

+ Pripraviť si aj literárno-dramatické texty podľa vlastného výberu a jazykolamy.